

Neverbální prostředky komunikace

Smysly

- Očima si zapamatujeme 70%. Vizuelní dojem při komunikaci důležitý, ale i sluchový, také vůně.

Při mluveném projevu (X při psaném projevu – barva, velikost písma, grafika, prostor stránky atd.)

Parajazykové nebo paralingvální

1) vokální – sem někdy zařazovány prozodické (intonace, pauza, tempo řeči, barva řeči, hlasitost atd.), **jindy** jen drobné nefonetické zvuky, které přenášejí postojové významy (souhlas, odpor) – podílejí se mj. na zprostředkování zpětné vazby, např. *hm*, *eh* atd.;

2) nevokální (mimika a gesta) (někteří je zahrnují k paralingválním, jindy zcela samostatně; úzus rozkolísaný).

Gesta

- 1) Symbolická – sevřená pěst, vztyčený ukazováček nebo prostředníček, ukazováček a malíček (v Itálii nevhodné – „paroháč“, ale v Texasu – podpora, pozdrav; u nás také (Ozák a Lexa); mávání atd.
- 2) Ikonická – „koule“ atd.
- 3) Rytmičká – podporují rytmus řeči (všimněme si, když telefonujeme atd.)

- Obecně je dělíme na **ilustrátor** (podporuje/zintenzivňuje verbální sdělení; např. ukázání vlevo, vpravo) a **adaptér** (uspokojuje vlastní potřebu – škrabání, odhrnování vlasů atd.). **Regulátory** – monitorování a kontrola komunikace (výzva ke komunikaci, pokračování – kývnutí hlavou).

- Nesoulad verbální a neverbální složky „**dvojitá vazba**“ (double-bind) – původně termín při diagnostikování psychicky nemocných (např. u schizofreniků); dnes jev při komunikaci, kdy např. matka na úřadě napomíná dítě, aby bylo zticha – mluví tiše, ale v obličeji je brunátná a gesta jsou rovněž dynamická a negativní (např. hrozí). Nechce dělat „scény“.

Mimika

- Mimika odráží 8 emocí – štěstí, překvapení, strach, hněv, smutek, odpor, opovržení, zájem (někdy + úžas, rozhodnost).
- Pomocí nácviku lze skrýt, nebo naopak zdůraznit. Maskování – např. smíchem nejistotu, smutek atd.
- Kulturní zvyklosti – v Japonsku není vhodné, aby se ženy usmívaly atd.
- Zrakový kontakt nejdůležitější (záleží na kulturách, někde se ba naopak nesmí dívat do očí). Ženy udržují zrakový kontakt více než muži.
- Nejméně mimický je nos.
- Škála intimita – oficiálnost.

Proxemika (vzdálenost)

- 4 typy (americký antropolog Edward Hall) – definují vztah mezi lidmi
- Intimní (45 cm a méně)
- Osobní (45 až 120) – „na podání ruky“ – evropská „bublina“, J X S
- Společenská – (1, 2 – 3, 7 m) – obchodní komunikace
- Veřejná – (nad 3, 7)

Děti stojí blíže než dospělí. Také otázka „komunikační kompetence“.

Komunikační signály

Barvy (červená, černá, růžová atd.), **dekorace** (Vánoce, slavnostní stůl, stůl pro intimní večeři atd.), oblečení, šperky (zásnubní, snubní, rozpůlená srdíčka, znamení, hodinky atd.), **dárky**, mluva květin atd.

- Věc kultury – co dát jako dárek! Chryzantémy – nedáváme ženám v Belgii; islámské země– ne alkohol atd.; obecně se nedává kosmetika, vyjma parfémů – to je ale intimní dárek.
- Bílá – někde barva smrti a smutku, barva čistoty atd.

- Čich/vůně

Dotyky (haptika) – pojem zavedl lingvista William Austin

- Způsob sdělení bezprostředním tělesným kontaktem.
- **Jones a Yarbrough, 1985 – 5 druhů dotyků**
- Rituální/zdvořilostní/sociální/kulturní – podání ruky, nabídnutí rámě, úklony atd.
- Funkční (např. smetení smítka atd.)
- Přátelské – výraz vřelost/srdečnost a opak; žena vs. muž v chování
- Intimní – projev emocí
- Sexuální

Mlčení

- Symbolika mlčení (USA X Japonsko).
- Fatická komunikace raději než mlčení.

Dimenze času

- Kulturní (formální – vymezován kulturami (sociální hodiny) – „mañana“ vs. „čas jsou peníze“ a neformální – navždy, brzy, ihned) a **psychologický čas, čas „v nás“** (minulost – negativní a pozitivní minulost, přítomnost – „žít přítomností“, fatalistická přítomnost (osud), hédonistická přítomnost (okamžik) a budoucnost). Mezilidská a mezikulturní nedorozumění. Timeperspective.

Monochronismus a polychronismus

- Monochronní člověk – dělá věci postupně, jednu po druhé, soustavně; časové rozvrhy dodržuje atd.
- Polysynchronní člověk – dělá několik věcí najednou, časové rozvrhy jsou orientační.

- Potřebná je i neverbální **zpětná vazba** – mluvčí „monitoruje“, zda mu bylo rozuměno. Synchronní (okamžitá), asynchronní (s časovým odstupem, většinou u psaných textů). **Regulátory** – používáme k monitorování, kontrolování a koordinaci komunikace (např. výzva hlavou k tomu, aby někdo pokračoval v hovoru atd.)

Vztah jazyk a obraz

- Např. **v reklamě**, text a ilustrace v knize atd.

- **Snadná domluva. Nejlehčí spojení.**

Mobilní telefony Siemens

Polysémie

- Lehký – 1. málo vážící (primární význam)
2. snadný (sekundární význam)

- Rádio ČRo6 Stanice s hlubokým ponorem

- <https://zpravy.aktualne.cz/galerie-a-vidео/predstaveni-prvnich-dam-kandidati-na-> 6. 1. 2018